

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA AMMATTIOPISTO SPESIA OY:N VÄLINEN SOPIMUS STRATEGIAKAUDELLE 2026-2029

1. Sopimuksen tausta

- Kansalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet
- Tilannekuva koulutuksen järjestäjän toimintaympäristöstä ja sen ennakoidusta kehityksestä
- Koulutuksen järjestäjän ensisijainen toiminta-alue

Yhteistyö Uudenmaan alueen toiminnanohjauksen kokeiluun valittujen kesken käynnistyi tammikuussa 2026. Tapaamisessa sovittiin yhteistyöstä ja sen tulevasta kehittämisestä huomioiden myös muut Uudellamaalla toimivat ammatillisen koulutuksen järjestäjät.

Koulutuksen järjestäjien lisäksi Ammattiopisto Spesia Oy (myöhemmin Spesia) toimii tiiviissä yhteistyössä toiminta-alueidensa työnantajien, (ml. yrittäjäjärjestöt ja Kauppakamarit), työllisyys- ja hyvinvointialueiden, verkostojen (mm. AMEO, erityisen tuen verkostot) ja järjestöjen (mm. AMKE ry, Saku ry, vammais- ja edunvalvontajärjestöt) kanssa. Edellä kuvattujen sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut, palautteet ja suunnitelmat on huomioitu tämän sopimuksen sisällössä.

Lisäksi sopimuksessa kuvattujen tavoitteiden muodostamisessa on huomioitu

- ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhteistyöfoorumeilla tehty suunnittelutyö Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Keski-Suomen ja Itä-Suomen alueilla.
- keskustelut alueellisten yrittäjäjärjestöjen ja Kauppakamarien kanssa.
- työelämän yhteistyöverkostoissa ja -foorumeilla saatu palaute ja ideat toiminnan kehittämiseksi.
- Spesian ylläpitämien tai yhteiskoordinoitujen erityisen tuen verkostojen esittämät tarpeet Spesian ja muiden oppilaitosten väliselle yhteistyölle sekä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävälle.
- INKLU – Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta (ESR, 2024–2026) -hankkeessa kootut kehittämis- ja yhteistyötarpeet sopimuksen mukaiselle alueelliselle ja valtakunnalliselle yhteistyölle Spesian ja muiden ammatillisten erityisoppilaitosten kanssa.

2. Ammattiopisto Spesia Oy:n strategian keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet suhteessa ammatillisen koulutuksen kansallisiin tavoitteisiin, toimintaympäristön muutoksiin ja järjestäjän ensisijaiseen toiminta-alueeseen sopimuskaudella

a) Vaikuttavuustavoitteet

1. Ammattiopisto Spesiassa ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden työllistymisaste nousee 45 prosenttiin (1 v. opintojen suorittamisen jälkeen) vuoteen 2029 mennessä.
2. Spesian tarjoama työvoimakoulutus ja muu jatkuvan oppimisen tarjonta vahvistavat erityistä tukea tarvitsevien työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen ja työllistymiseen työvoimapulasta kärsiville ja yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden kannalta keskeisille aloille.

3. Jatko-opintoihin siirtyneiden opiskelijoiden osuus kasvaa neljään (4) prosenttiin vuoteen 2029 mennessä.
4. Arkiaktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja terveitä elämäntapoja edistävä ammatillinen koulutus parantaa opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä.
5. Spesia varmistaa vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppivelvollisten koulutusmahdollisuuksia tarjoamalla laadukasta koulutusta alueellisiin osaamis- ja työvoimatarpeisiin.
6. Tiivis yhteistyö koulutuksen järjestäjien, työllisyys- ja hyvinvointialueiden sekä työpaikkojen välillä parantaa koulutustoiminnan alueellista vaikuttavuutta.

b) Toiminnalliset tavoitteet

1. Työllistyminen

- Työpaikalla järjestettävän koulutuksen osuus on vähintään 50 prosenttia ja koulutuksen laatu vastaa työelämän osaamisvaatimuksia.
- Oppi- ja koulutussopimusten määrä kasvaa vuosittain viisi (5) prosenttia.
- Tutkinnon osista koostuvien, työelämälähtöisten osaamiskokonaisuuksien suorittaminen lisääntyy vähintään 15 prosenttia vuoteen 2029 mennessä.
- Spesian uraohjaus vahvistuu, ja kaikille opiskelijoille rakennetaan yksilölliset, sujuvat työelämäpolut opintojen alusta lähtien.
- Työnantajayhteistyötä vahvistetaan erityisesti työvoimapulasta kärsivien ja toimintakyvyn turvaamisen kannalta kriittisten alojen toimijoiden kanssa. Tämä koskee erityisesti sote-, maatalous-, logistiikka-, ravitsemus-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelualojen osaamisen vahvistamista sekä työelämäyhteistyön rakenteiden kehittämistä.

2. Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet ja työvoimakoulutus

- Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien työttömien työnhakijoiden osaamisen kehittymistä ja työmarkkinoille kiinnittymistä tuetaan tarjoamalla työvoimakoulutusta alueellisten osaamis- ja työvoimatarpeiden mukaisesti yhteistyössä työllisyysalueiden ja työnantajien kanssa.
- Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia luodaan monimuotoista tukea tarvitseville aikuisille, esim. maahanmuuttajataustaisille oppijoille ja työelämään palaaville kuntoutujille, joilla on koulutuksen ja pienten osaamiskokonaisuuksien hankkimisen myötä mahdollisuus täsmätyöllistymiseen välityömarkkinoille tai avoimille työmarkkinoille.

3. Jatko-opintoihin hakeutuminen

- Tuetaan jatko-opinnoista kiinnostuneiden Spesian opiskelijoiden hakeutumista korkeakouluopintoihin.

4. Hyvinvointi, toimintakyky, osallisuus

- Opiskelijoiden toimintakyky paranee arkiaktiivisuuden ja liikuntaharrastusten lisääntymisen myötä.
- Opiskelijoiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat osana arkea, oppimista ja oppilaitosyhteisöä.

- Spesian henkilöstön osaaminen ja välineet opiskelijoiden hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja osallisuuden tukemiseksi kehittyvät.

5. Koulutustarjonta ja laatu

- Vaativan erityisen tuen koulutustarjonta vastaa alueellisiin tarpeisiin.
- Ohjatun asumisen palvelut tukevat opiskelua ja itsenäistymistä sekä mahdollistavat opiskelun myös kaukaa saapuville opiskelijoille.
- HOKS-prosessi toteutuu tasokkaana ja tasalaatuisena jokaisen opiskelijan kohdalla, kehittyen jatkuvasti myös muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Näytöt suoritetaan pääosin työpaikoilla aidoissa työtehtävissä ja -prosesseissa.
- Oppivelvollisten opetuksen ja ohjauksen määrä on vähintään 18 h/osp.
- Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen suunniteltu työpaikkaohjaajakoulutus saavuttaa kohderyhmänsä entistä laajemmin ja varmistaa toimivan yhteistyön sekä laadukkaan ohjauksen ja tuen työpaikoilla.
- Tiedolla johtamisen ratkaisut vahvistavat toiminnan laatua. Kansallisia tietovarantoja (kuten eHOKS, Koski ym.) ja organisaation omia datalähteitä hyödynnetään järjestelmällisesti johtamisessa ja kehittämisessä. Henkilöstön tieto- ja tutkimusperustainen osaaminen vahvistuu.
- Vihreään siirtymään liittyvä osaaminen kehittyy opiskelijoilla, henkilöstöllä ja alueen työpaikoilla.

6. Alueellinen yhteistyö

- Spesia on aktiivinen toimija alueen osaamis- ja koulutustarpeita ennakoivissa ja toimintaa kehittävässä foorumeissa ja verkostoissa.
- Tietoisuus vaativan erityisen tuen koulutuksesta lisääntyy hyvinvointi- ja työllisyysalueilla. Syvenevä yhteistyö varmistaa, että opiskelijoiden työelämätaitojen kehittyminen, ohjaus ja palveluohjaus toteutuvat sujuvana palveluketjuna.
- Tiivis yhteistyö esim. osaamisen, tilojen ja laitteiden jakamisessa alueen muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa koulutuksen resurssiviisaan toteutuksen.

c) Toimenpiteet ja niiden ajoittuminen

1. Työllistyminen

- Spesia tarkastelee koulutustarjontaa aktiivisesti talousalueen yritysten tarpeiden ja ennakoitujen investointien perusteella ja reagoi havaintoihin muokkaamalla ja kehittämällä koulutuksen sisältöjä ja toteutustapoja. (Ajoitus: jatkuva)
- Opiskelijan työllistymistä tukevia sisäisiä moniammatillisia tiimimalleja rakennetaan työvalmennuksen IPS-Y Edu -mallin mukaisesti. (Ajoitus: 01/2027 alkaen)
- Tavoitteellinen uraohjaus toteutuu opiskelijoille yksilöllisesti koko opintopolun ajan. Hyödynnetään moniammatillista yhteistyötä ja syvennetään kumppanuuksia työllisyysalueiden kanssa siirtymien tukemiseksi koulutuksesta työelämään. (Ajoitus: jatkuva)
- Valmistumisvaiheen yksilöllinen tuki ja siirtymäpalvelut vahvistuvat siten, että kaikki valmistuvat opiskelijat saavat siirtymävaiheen ohjausta ja työhönvalmennusta. (Ajoitus: 2026 alkaen)

2. Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet ja työvoimakoulutus

- Spesia kartoittaa työvoimakoulutuksen kysyntää ja toteutusmahdollisuuksia systemaattisesti yhteistyössä työllisyysalueiden, työnantajien sekä muiden keskeisten sidosryhmien kanssa (08/2026 alkaen).

3. Jatko-opintoihin siirtyminen

- Spesia tukee korkeakouluopintoihin hakeutumista jatko-opinnoista kiinnostuneille opiskelijoille. (jatkuva)
- Hyödynnetään johdantokursseja (esim. Väylä-opintoja) ja tukikursseja korkeakouluopinnoista kiinnostuneille opiskelijoille yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa. (Ajoitus: jatkuva)

4. Hyvinvointi, toimintakyky, osallisuus

- Opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tuetaan oppilaitoksen osallisuussuunnitelman mukaisesti. (Ajoitus: jatkuva)
- Konsultoivan liikunnanopetuksen mallia ja soveltavaa liikunnanopetusta tarjotaan yhä laajemmille opiskelijaryhmille liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. (Ajoitus: jatkuva)
- Opiskelijoille tarjotaan vapaa-ajan liikunnanohjausta liikuntaharrastamisen lisäämiseksi. (jatkuva)
- Liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta liitetään osaksi opetuksen arkea osallistumalla erilaisiin kampanjoihin ja tapahtumiin. (Ajoitus: jatkuva)
- Osallistutaan erilaisiin opiskelijoiden hyvinvointia tukeviin ohjelmiin ja tapahtumiin ja tehdään yhteistyötä erilaisten verkostojen kanssa opiskelijoiden urheilumahdollisuuksien parantamiseksi. (Ajoitus: jatkuva)
- Valinnaisten yhteisten tutkinnon osien tarjontaan lisätään opiskelijoiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja toimijuutta tukevia sisältöjä. (Ajoitus: jatkuva)

5. Koulutustarjonta ja laatu

- Spesia varmistaa ensisijaisen tehtävänsä mukaisesti opiskelupaikkojen tarkoituksenmukaisen kohdentamisen ennakointi- ja suunnitteluyhteistyöllä alueellisissa verkostoissa ja foorumeilla. (Ajoitus: jatkuva)
- Spesia tarjoaa laadukkaita opiskelija-asumisen palveluita päätoimipaikoillaan. (Ajoitus: jatkuva)
- Koski- ja eHOKS-tietojen oikeellisuutta ja laatua varmistetaan mm. pedagogisella katselmuksella ja tarvittavalla kirjausohjeiden päivittämisellä. Myös tietojen siirtyminen varmistetaan. (Ajoitus: jatkuva)
- HOKS-prosessin tasalaatuisen toteutuminen ja jatkuva parantaminen varmistetaan mm. pedagogisessa katselmuksessa tunnistetuilla kehittämistoimenpiteillä (Ajoitus: jatkuva)
- EFQM-viitekehys juurrutetaan ohjaamaan toimintamme jatkuvaa parantamista (2026 alkaen).
- Henkilöstön työelämävalmiuksia ja työelämäyhteistyötä kehitetään tarjoamalla mahdollisuus työelämäjaksoihin koko henkilöstölle vuoteen 2029 mennessä.
- Työpaikkaohjaajakoulutusta räätälöidään opiskelijan ja työnantajan tarpeisiin mm. Ohjaan.fi-materiaaleja hyödyntäen. (01/2027 alkaen)
- Vihreään siirtymään liittyvää osaamista kehitetään huolehtimalla kestävyysteemojen laadukkaasta opetuksesta eri tutkinnoissa. (2026 alkaen)

6. Alueellinen yhteistyö

- Spesia lisää työpaikalla järjestettävää koulutusta laajentamalla yhteistyötä eri työnantajien kanssa. (Ajoitus: jatkuva)
- Työpaikkojen kanssa kehitetään vaikuttavia, Spesian erityisosaamiseen perustuvia ohjaus- ja valmennusmalleja, joilla vahvistetaan opiskelijoiden työhön sijoittumista ja varmistetaan erityisen tuen toteutuminen työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. (Ajoitus: 2027-)
- Hyvinvointi- ja työllisyysalueiden ja Ohjaamoiden kanssa kehitetään uusia yhteistyömalleja, joilla varmistetaan opiskelijoille vaikuttavat opiskelua ja työllistymistä tukevat palvelut. (Ajoitus: jatkuva)

3. Harkinnanvarainen rahoitus

Tämän sopimuksen kohdassa 2 asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö tulee kohdentamaan strategiakaudella 2026-2029 harkinnanvaraista rahoitusta koulutuksen järjestäjälle julkisen talouden suunnitelman 2027-2029 puitteissa. Harkinnanvarainen rahoitus myönnetään strategiakaudella vuosittain kunkin vuoden talousarvion määrärahasta, mikäli eduskunta vahvistaa talousarvioehdotuksen.

TOIMENPIDE/ TAVOITE	2026 €	2027 €	2028 €	2029 €	YHTEENSÄ €
Uuden/uusien osaamiskokonaisuuksien oppimisympäristöjen rakentaminen	20 000	70 000	60 000	50 000	200 000
Työllistymisen tuki & työpaikalla järjestettävä koulutus	30 000	30 000	40 000	0	100 000
YHTEENSÄ €	50 000	100 000	100 000	50 000	300 000

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi kohdentaa koulutuksen laadun kehittämiseen, riittävän opetuksen ja ohjauksen turvaamiseen sekä työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen tukemiseksi harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta.

4. Seuranta

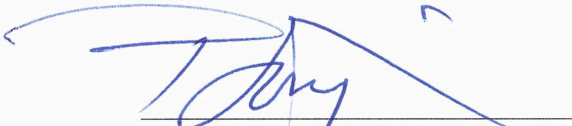
Sopimuksessa sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden väliarviointi toteutetaan toukokuussa 2028 pääosin valtakunnallisista tietovarannoista saatavien indikaattoritietojen pohjalta.

Mikäli väliarvioinnissa koulutuksen järjestäjä ei näyttäisi saavuttavan tässä sopimuksessa sovittuja tavoitteita tai suunta ei näyttäisi toivottavalta ja tilanne johtuisi pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjästä riippumattomista syistä, voitaisiin tavoitteita ja toimenpiteitä muuttaa kesken strategiakauden.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Ammattiopisto Spesia Oy ovat sopineet edellä mainituista kohdista 2–4.

Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Petri Lempinen
Ylijohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sami Pekonen
Toimitusjohtaja
Ammattiopisto Spesia Oy